

Biuletyn Prawa Karnego nr 3/07

Biuletyn Prawa Karnego jest opracowywany przez Zespół Prawa Karnego, Wojskowego i Europejskiego Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego oraz asystentów Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego. Jego celem jest dostarczenie bieżącej informacji z zakresu szeroko rozumianego prawa karnego. Biuletyn dzieli się na następujące działy:

1. Orzecznictwo Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego

W tym dziale prezentowane jest bieżące orzecznictwo obu izb Sądu Najwyższego z okresu bezpośrednio poprzedzającego ukazanie się kolejnego numeru biuletynu. Założeniem tego działu jest omówienie wszystkich orzeczeń w sprawach karnych wydawanych przez Sąd Najwyższy, w których dołączono pisemne uzasadnienie. Dział ten zawiera także informacje o pytaniach prawnych, jakie wpłynęły do Sądu Najwyższego oraz przedstawia omówienie bieżących spraw znajdujących się na wokandzie SN.

2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego

W dziale tym zamieszczone są bieżące informacje o sprawach rozpoznawanych w Trybunale Konstytucyjnym związanych z prawem karnym, jak również o wydanych przez Trybunał Konstytucyjny orzeczeniach.

3. Legislacja

Dział ten poświęcony jest informacji o uchwalonych i wchodzących w życie aktach normatywnych z zakresu prawa karnego, a także o pracach legislacyjnych rządu i parlamentu. Prezentowane są zarówno projekty aktów normatywnych, jak i informacje umożliwiające zapoznanie się z przebiegiem dyskusji wokół tych projektów. W dziale tym przedstawiane są także opinie sporządzane w toku prac legislacyjnych przez upoważnione podmioty.

4. Analizy

W dziale Analiz publikowane są opracowania i analizy z zakresu stosowania prawa karnego przygotowywane przez Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego oraz asystentów Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego.

5. Informacja Międzynarodowa

W dziale Informacji Międzynarodowej zamieszczane są aktualne informacje dotyczące działalności legislacyjnej i orzeczniczej organów i trybunałów międzynarodowych, a także informacje o obowiązujących aktach prawa międzynarodowego odnoszących się do prawa karnego. W tej części Biuletynu prezentowane są także bieżące informacje o działaniach podejmowanych w ramach Unii Europejskiej mających związek z prawem karnym.

Zarówno bieżący, jak i poprzednie numery Biuletynu, są umieszczone na stronie internetowej Sądu Najwyższego (www.sn.pl).

Ze względów redakcyjnych do cytowanych w Biuletynie orzeczeń wprowadzane są niekiedy dodatkowe zwroty lub zdania. Owe uzupełnienia wpisywane są nie kursywą, lecz zwykłą czcionką i umieszczane w nawiasach.

Zespół przygotowujący Biuletyn będzie wdzięczny za wszelkie uwagi, które pomogą udoskonalić formę przekazywanych informacji.

Włodzimierz Wróbel
Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego
bsakww@sn.pl

SPIS TREŚCI

1. ORZECZNICTWO SĄDU NAJWYŻSZEGO – IZBA KARNA I IZBA WOJSKOWA	4
1.1. UCHWAŁY I POSTANOWIENIA – KZP	4
1.2. ORZECZENIA W SPRAWACH KASACYJNYCH	4
1.2.1. <i>Standard rzetelnego procesu w świetle Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności; postępowanie odwoławcze</i>	4
1.2.2. <i>Funkcje środków karnych</i>	5
1.2.3. <i>Niepoczytalność a wznowienie postępowania; nowe fakty lub dowody jako podstawa wznowienia postępowania</i>	6
1.2.4. <i>Ponowienie wniosku o wznowienie postępowania; nowe fakty lub dowody</i>	6
1.2.5. <i>Wydanie wyroku mimo braku skargi uprawnionego oskarżyciela; zachowanie tożsamości czynu zarzuconego</i>	7
1.3. ORZECZNICTWO IZBY WOJSKOWEJ SĄDU NAJWYŻSZEGO	8
1.3.1. <i>Obowiązek naprawienia szkody</i>	8
1.4. ZAGADNIENIA PRAWNE	10
1.4.1. <i>Prowadzenie pojazdu mechanicznego pod wpływem środka odurzającego</i>	10
1.4.2. <i>Kontrola postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania po upływie okresu, na jaki środek ten zastosowano</i>	10
1.4.3. <i>Brak obrońcy (obrona obligatoryjna) jako bezwzględna przyczyna odwoławcza</i>	10
1.4.4. <i>Relacja pojęć "gwałt" i "przemoc" w kontekście przestępstw i wykroczeń przeciwko mieniu</i>	11
1.4.5. <i>Forma postępowania przygotowawczego i jej wpływ na tryb postępowania sądowego</i>	11
1.4.6. <i>Weksel niepełny (in blanco) jako przedmiot czynności wykonawczej przestępstwa określonego w art. 310 § 1 k.k.</i>	12
1.4.7. <i>Uprawnienia pokrzywdzonego</i>	12
1.4.8. <i>Prawo do obrony jako kontratyp przestępstwa składania fałszywych zeznań</i>	12
1.4.9. <i>Zasady intertemporalne</i>	13
1.4.10. <i>Zakres możliwych do wykorzystania informacji uzyskanych w wyniku czynności operacyjnych</i>	13
1.4.11. <i>Konstrukcja sprawstwa rozszerzonego w Kodeksie karnym skarbowym</i>	13
1.4.12. <i>Pojęcie wygranej w rozumieniu ustawy o grach losowych i zakładach wzajemnych</i>	14
1.4.13. <i>Okoliczności powodujące istnienie uzasadnionej wątpliwości co do bezstronności sędziego</i>	14
1.4.14. <i>Należności biegłego – zwrot kosztów przejazdem</i>	14

2.	ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTITUCYJNEGO DOTYCZĄCE PRAWA KARNEGO.....	16
2.1.	WYROKI I POSTANOWIENIA TRYBUNAŁU KONSTITUCYJNEGO.....	16
2.2.	WOKANDA TRYBUNAŁU KONSTITUCYJNEGO	16
2.2.1.	<i>Skarga konstytucyjna dotycząca zgodności z Konstytucją RP art. 49 ust. 1 w związku z art. 49c ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, w brzmieniu obowiązującym przed 1 października 2001 r. (sygn. akt SK 54/06).....</i>	<i>16</i>
2.2.2.	<i>Wniosek o stwierdzenie zgodności z Konstytucją RP oraz ustawą – Prawo o ruchu drogowym rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (sygn. akt U 1/07)</i>	<i>16</i>
3.	LEGISLACJA.....	17
3.1.	AKTY NORMATYWNE DOTYCZĄCE PRAWA KARNEGO.....	17
3.2.	PRACE LEGISLACYJNE RZĄDU	17
3.3.	PRACE LEGISLACYJNE SEJMU I SENATU RP	18
3.3.1.	<i>Sejm.....</i>	<i>18</i>
3.3.2.	<i>Senat.....</i>	<i>19</i>
4.	ANALIZY	20
4.1.	SPRAWY KARNE W ORZECZNICTWIE NSA – ANALIZA ORZECZEŃ ZAMIESZCZONYCH W OFICJALNYM PUBLIKATORZE ORZECZNICTWO NACZELNEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO I WOJEWÓDZKICH SĄDÓW ADMINISTRACYJNYCH NR 5 (14) 2006 R.....	20
4.1.1.	<i>Realizacja osobistych celów wnioskodawcy a prowadzenie badań naukowych jako podstawa wniosku o udostępnienie dokumentów zgromadzonych w Instytucie Pamięci Narodowej.....</i>	<i>20</i>
5.	INFORMACJA MIĘDZYNARODOWA.....	22
5.1.	RADA EUROPY	22
5.2.	ORZECZNICTWO EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU PRAW CZŁOWIEKA	22
5.2.1.	<i>Prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego.....</i>	<i>22</i>
6.	PRZEGLĄD KSIĄŻEK I CZASOPISM	23
6.1.	PRZEGLĄD KSIĄŻEK.....	23
6.2.	PRZEGLĄD CZASOPISM.....	23

1. Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Izba Wojskowa

1.1. Uchwały i postanowienia – KZP

1.2. Orzeczenia w sprawach kasacyjnych

1.2.1. Standard rzetelnego procesu w świetle Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności; postępowanie odwoławcze

przepisy: art. 457 § 3 k.p.k.; art. 433 § 2 k.p.k.; art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

hasła: Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności; uzasadnienie orzeczenia; zasada rzetelnego procesu karnego

Wyrok z dnia 16 stycznia 2007 r., V KK 328/06

Teza:

(...) wynikający z treści art.6 ust.1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz.284 ze zm. – zwanej dalej Konwencją) standard rzetelnego procesu obejmuje także postępowanie odwoławcze, a jednym z wyznaczników tego standardu jest wyraźne wskazanie w uzasadnieniu wyroku podstawy rozstrzygnięcia, a więc także odniesienie się do argumentacji stron, które gwarantuje stronie możliwość stwierdzenia rzeczywistego skorzystania z prawa do apelacji.

Z uzasadnienia:

„(...) wynikający z treści art.6 ust.1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz.284 ze zm. – zwanej dalej Konwencją) standard rzetelnego procesu obejmuje także postępowanie odwoławcze, a jednym z wyznaczników tego standardu jest wyraźne wskazanie w uzasadnieniu wyroku podstawy rozstrzygnięcia, a więc także odniesienie się do argumentacji stron, które gwarantuje stronie możliwość stwierdzenia rzeczywistego skorzystania z prawa do apelacji (por. Hadjianastassiou przeciwko Grecji – wyrok z 16 grudnia 1992 r., A.252, w: M. A. Nowicki: Europejski Trybunał Praw Człowieka. Orzecznictwo, tom 1, Zakamycze 2001, s. 477). Wprawdzie w orzecznictwie strasburskim nie ma wypracowanych kryteriów jakimi winno cechować się uzasadnienie sądu, co jest zrozumiałe jeśli dostrzec różnice w systemach prawnych poszczególnych państw, ale akcentuje się, że obowiązek uzasadnienia i jego zakres – także jeśli chodzi o szczegółowość – może różnić się w zależności od charakteru decyzji i okoliczności konkretnej sprawy (por. Georgiadis przeciwko Grecji – wyrok z 29 maja 1997 r., RJD 1997-III, w: M. A. Nowicki, op. cit., s. 593; Higgins przeciwko Francji – wyrok z 19 lutego 1998 r., RJD 1998-I w: M. A. Nowicki, op. cit., s. 622 – 623; a także Perez przeciwko Francji – wyrok z 12 lutego 2004 r., Wielka Izba, skarga nr 47287/99 w: M. A. Nowicki: Nowy Europejski Trybunał Praw Człowieka, wybór orzeczeń 1999 – 2004, Zakamycze 2005, s. 687 – 688). Podkreśla się jednak, że zrealizowanie obowiązku ujętego w treści art. 6 ust. 1 Konwencji wymaga odniesienia się w uzasadnieniu wyroku do każdego istotnego – na tle konkretnej sprawy – argumentu, a zatem brak odniesienia do takiej argumentacji (np. zupełne przemilczenie istotnej kwestii) stanowi o naruszeniu standardu rzetelnego procesu (por. Ruiz Torija przeciwko Hiszpanii

– wyrok z 9 grudnia 1994 r., A. 303-A, w: M. A. Nowicki: *Europejski Trybunał Praw Człowieka. Orzecznictwo, tom 1, Zakamycze 2001, s. 515 – 516*).

Skoro w niniejszej sprawie, w zakresie wskazanym wyżej, Sąd odwoławczy dopuścił się rażącej obrazy art. 457 § 3 k.p.k., to brak jest możliwości stwierdzenia, że tenże sąd rozważył wszystkie wnioski i zarzuty odwoławcze (art. 433 § 2 k.p.k.), a tym samym nie sposób stwierdzić, aby proces przed sądem odwoławczym miał rzetelny charakter w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji.”

1.2.2. Funkcje środków karnych

przepisy: art. 42 § 2 k.k., art. 335 § 1 k.p.k.

hasła: środki karne

Wyrok z dnia 2 lutego 2007 r., V KK 423/06

Teza:

(...) przy orzekaniu w przedmiocie środków karnych sąd winien mieć na uwadze przede wszystkim ich funkcję prewencyjną, odpowiadającą intencjom ustawodawcy. Nie ulega też wątpliwości, że celem regulacji zawartej w art. 42 § 2 k.k., obligującej do orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów jest czasowe wyeliminowanie z ruchu sprawcy, jako kierowcy tego rodzaju pojazdu, który prowadził w stanie nietrzeźwości.

Z uzasadnienia:

„Z ustaleń poczynionych w sprawie i z treści wyroku wynika, że pomimo skazania za prowadzenie w stanie nietrzeźwości samochodu ciężarowego, nie orzeczono wobec Z. K. zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych tego rodzaju. Uprawnienie to zawiera bowiem właśnie prawo jazdy kategorii C (a łącznie z kategorią E – w zakresie samochodów specjalnych, także z przyczepą – art. 88 ust. 2 pkt 5 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym). Orzeczony zakaz obejmuje natomiast pozbawienie prawnej możliwości prowadzenia wszelkich innych pojazdów mechanicznych. Wskazanie tych pojazdów mechanicznych, jako objętych zakazem, a wyłączenie z jego zakresu samochodu ciężarowego, jest nieracjonalne i wręcz niezrozumiałe w sytuacji, gdy przypisano skazanemu popełnienie przestępstwa polegającego na prowadzeniu w stanie nietrzeźwości pojazdu tej właśnie kategorii.

Trafnie stwierdza się w uzasadnieniu kasacji, że w niniejszej sprawie wydanie orzeczenia w zakresie dotyczącym środka karnego stanowi jaskrawe obejście prawa. Za oczywiste przecież uznać należy, że **przy orzekaniu w przedmiocie środków karnych sąd winien mieć na uwadze przede wszystkim ich funkcję prewencyjną, odpowiadającą intencjom ustawodawcy. Nie ulega też wątpliwości, że celem regulacji zawartej w art. 42 § 2 k.k., obligującej do orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów jest czasowe wyeliminowanie z ruchu sprawcy, jako kierowcy tego rodzaju pojazdu, który prowadził w stanie nietrzeźwości.** Zaskarżony wyrok nie uwzględnia ani funkcji, ani celów, dla których wymieniony w zarzucie kasacji przepis egzystuje. Należy zatem zgodzić się z twierdzeniem Prokuratora Generalnego, że wyrok ten został wydany z rażącym naruszeniem art. 42 § 2 k.k.

Należy też zauważyć, że do wydania zaskarżonego wyroku doszło w wyniku obrazy przepisów postępowania. Zgodnie z art. 335 § 1 k.p.k., wniosek o wydanie wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar lub środka karnego, złożyć można wtedy, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości, a postawa oskarżonego świadczy, że cele postępowania zostaną osiągnięte. Ta ostatnia przesłanka nie została w niniejszym wypadku spełniona. Trudno bowiem zakładać osiągnięcie celów postępowania karnego wtedy, gdy proponuje się orzeczenie wobec sprawcy zakazu, który nie będzie miał dla niego większego znaczenia, natomiast pozostawi się mu uprawnienie, przy którego korzystaniu dopuścił się przestępstwa. Sąd Rejonowy nie

powinien był uwzględnić wniosku, który nie spełniał tej ustawowej przesłanki. Ciężyla na nim powinność postąpienia w sposób przewidziany w art. 343 § 7 k.p.k., tj. skierowania sprawy do rozpoznania na zasadach ogólnych, jeśli na posiedzeniu treść wniosku nie została zmodyfikowana we właściwym kierunku.”

1.2.3. Niepoczytalność a wznowienie postępowania; nowe fakty lub dowody jako podstawa wznowienia postępowania

przepisy: art. 540 § 1 k.p.k., art. 31 § 1 i 2 k.k.

hasła: ograniczona poczytalność, niepoczytalność, wznowienie postępowania – podstawy

Postanowienie z dnia 14 lutego 2007 r., III KO 73/06

Teza:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że nowe fakty i dowody stanowią podstawę wznowienia postępowania, gdy uzasadniają wysokie prawdopodobieństwo uniewinnienia skazanego po wznowieniu postępowania sądowego, albo skazania go za przestępstwo, zagrożone karę łagodniejszą niż to za które go skazano. Chodzi więc o to, aby nowe fakty lub dowody wskazywały na poważne prawdopodobieństwo błędności wyroku skazującego.

Z uzasadnienia:

„W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że nowe fakty i dowody stanowią podstawę wznowienia postępowania, gdy uzasadniają wysokie prawdopodobieństwo uniewinnienia skazanego po wznowieniu postępowania sądowego, albo skazania go za przestępstwo, zagrożone karę łagodniejszą niż to za które go skazano. Chodzi więc o to, aby nowe fakty lub dowody wskazywały na poważne prawdopodobieństwo błędności wyroku skazującego (por. OSNKW 1996, z. 1-2, poz. 9 i z. 7-8, poz. 47, Zb. Doda, J. Grajewski, Przegląd Sądowy 1997, nr 11-12, s. 41). Na wysokie prawdopodobieństwo powyższego nie wskazuje – wbrew stanowisku wnioskodawcy – nowy dowód w postaci ujawnienia się zaburzeń o charakterze psychicznym pięć lat po dokonaniu przestępstw i kilka miesięcy po uprawomocnieniu się orzeczenia się orzeczenia. Należy wskazać, iż do czasu zakończenia się postępowania, Sądy nie powzięły jakichkolwiek wątpliwości co do stanu poczytalności skazanego w momencie popełnienia przestępstwa. Na takie okoliczności nie wskazywał także obrońca jak i sam skazany.

Wbrew stanowisku obrońcy, stwierdzić należy, że nowe fakty i dowody wskazane we wniosku, nie stanowią okoliczności „zobowiązujących” do wznowienia postępowania zgodnie z treścią art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. Nie mieszczą się w tym sytuacji związane ze stwierdzeniem niepoczytalności, czy też ograniczonej poczytalności w rozumieniu art. 31 § 1 i 2 k.k., które ujawniły się po uprawomocnieniu się wyroku skazującego.”

1.2.4. Ponowienie wniosku o wznowienie postępowania; nowe fakty lub dowody

przepisy: art. 540 § 1 k.p.k.

hasła: wznowienie postępowania

Postanowienie z dnia 14 lutego 2007 r., III KO 78/06

Teza:

„Prawomocność postanowienia o oddaleniu wniosku o wznowienie postępowania nie wyłącza możliwości wystąpienia tej samej strony z kolejnym wnioskiem o wznowienie postępowania w tej samej sprawie. Ponowny wniosek o wznowienie postępowania co do tego samego skazanego i w

tej samej sprawie musi jednakże opierać się na innych faktach lub dowodach nie znanych przedtem sądowi wskazujących na to, że skazany jest niewinny lub, że skazano go za inne przestępstwo zagrożone karą surowszą niż to, które popełnił, a nie na tych faktach i dowodach, które stanowiły podstawę prawomocnego rozstrzygnięcia w tym szczególnym postępowaniu (por. postanowienie SN z dnia 9 lutego 1980 r., IV Ko 72/79, OSNKW 1980, z. 4, poz. 40)."

1.2.5. Wydanie wyroku mimo braku skargi uprawnionego oskarżyciela; zachowanie tożsamości czynu zarzucanego

przepisy: art. 17 § 1 k.p.k.

hasła: przesłanki procesu

Postanowienie z dnia 2 lutego 2007 r., V KK 126/06

Teza:

Zachowane zostały w wyroku skazującym warunki zachowania tożsamości czynu zarzucanego i przypisanego. Nie zmieniły się, co oczywiste, podmiot czynu, a także czas i miejsce popełnienia. Bez zmiany określono w wyroku dobro prawne, które zostało naruszone przestępstwem i wskazano te same osoby pokrzywdzone (por. M. Cieślak – Polska procedura karna, Warszawa 1984 r., s. 300 – 303). Nie doszło zatem, wbrew zarzutowi kasacji, do wyjścia poza granice oskarżenia. Inaczej tylko opisano w wyroku przypisany Rafałowi Ć. czyn, ale z najbardziej podstawowych zasad postępowania karnego wynika, że sąd orzekający samodzielnie określa czyn przypisany i nie jest w tym względzie związany jego opisem w akcie oskarżenia (art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k.).

Z uzasadnienia:

„W dniu 31 grudnia 1994 r. Prokurator Rejonowy w W. oskarżył R. Ć. o to, że: w nocy 23 kwietnia 1994 r. w W. w woj. W., kierował samochodem osobowym marki „Fiat 126p” o nr rej. WBM–1350 w stanie nietrzeźwości (1,10‰ alkoholu we krwi) umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym przez to, że jadąc z nadmierną prędkością wpadł w poślizg po pokonaniu zakrętu w prawo i zjechał na prawe pobocze drogi, a następnie po gwałtownym skierowaniu samochodu w lewo, wjechał na jezdnię doprowadzając do przewrócenia się pojazdu, w następstwie czego pasażerka J. P. doznała obrażeń (...).

Rozpoznający sprawę Sąd Rejonowy w W. trzykrotnie wydawał wyroki skazujące R. Ć. Każdy z nich, po zaskarżeniu przez strony, był jednak uchylany przez sąd odwoławczy, a sprawa przekazywana do ponownego rozpoznania w pierwszej instancji.

Po rozpoznaniu sprawy po raz czwarty Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 2 lutego 2005 r., II K 614/03 uznał R. Ć. za winnego popełnienia czynu polegającego na tym, że w dniu 23 kwietnia 1994 r. w L., działając umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, iż będąc właścicielem i rzeczywistym dysponentem samochodu osobowego marki Fiat 126p, wiedząc, iż nieletni J. C. nie posiadał uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi, nie posiadał rzeczywistych umiejętności kierowania pojazdami mechanicznymi oraz znajdował się w stanie po użyciu alkoholu, udostępnił mu ten pojazd, po czym w trakcie jazdy drogą publiczną na trasie W. – J. kierujący pojazdem J. C. utracił panowanie nad nim, w wyniku czego doszło do kilkakrotnego przewrócenia pojazdu, w następstwie czego pasażerka pojazdu J. P. doznała obrażeń (...).

(...) Sąd Okręgowy w Ś. wyrokiem z dnia 16 listopada 2005 r., IV Ka 591/05 utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Obrońca skazanego złożył kasację od prawomocnego wyroku. Skarżąc ten wyrok w całości, zarzucił mu: (...)

– rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. polegające na wydaniu wyroku mimo braku skargi uprawnionego oskarżyciela, bowiem złożony akt oskarżenia w sprawie dotyczył zgoła innego czynu, niż ten za który R. Ć. został skazany.(...)

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:(...)

Bezasadność (...) zarzutu kasacji jest (...) ewidentna. Nie doszło bowiem do wydania prawomocnego wyroku, mimo braku skargi uprawnionego oskarżyciela. Akt oskarżenia został przecież złożony przez prokuratora, jako uprawnionego oskarżyciela w sprawie o popełnienie czynu ściganego z oskarżenia publicznego. Czyn przypisany oskarżonemu nie jest „zgoła inny”, jak ujął to skarżący, od czynu zarzuconego. Inaczej wprawdzie określono w wyroku skazującym czynność wykonawczą przestępstwa, ale mieści się ona w granicach przedmiotowego znamienia ustawowego, określonego w art. 177 § 1 k.k. formułą naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym.

Zachowane zostały w wyroku skazującym warunki zachowania tożsamości czynu zarzuconego i przypisanego. Nie zmieniły się, co oczywiste, podmiot czynu, a także czas i miejsce popełnienia. Bez zmiany określono w wyroku dobro prawne, które zostało naruszone przestępstwem i wskazano te same osoby pokrzywdzone (por. M. Cieślak – Polska procedura karna, Warszawa 1984 r., s. 300 – 303). Nie doszło zatem, wbrew zarzutowi kasacji, do wyjścia poza granice oskarżenia. Inaczej tylko opisano w wyroku przypisany Rafałowi Ć. czyn, ale z najbardziej podstawowych zasad postępowania karnego wynika, że sąd orzekający samodzielnie określa czyn przypisany i nie jest w tym względzie związany jego opisem w akcie oskarżenia (art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k.).

W tym stanie rzeczy, wobec bezasadności obu zarzutów, kasację obrońcy skazanego należało oddalić.”

1.3. Orzecznictwo Izby Wojskowej Sądu Najwyższego

1.3.1. Obowiązek naprawienia szkody

przepisy: art. 67 § 3 k.k.

hasła: naprawienie szkody

Wyrok z dnia 18 stycznia 2007 r., WK 30/06

Teza:

(...) szkoda w czasie wyrokowania nie istniała, bowiem płyta uzyskana przez sprawców poprzez dokonanie wspólnie i w porozumieniu przestępstwa oszustwa, została im odebrana przez personel sklepu bezpośrednio po popełnieniu owego występku. W takiej zaś sytuacji na sądzie nie ciążył obowiązek zobowiązania sprawców do naprawienia szkody przewidziany w art. 67 § 3 k.k., bowiem szkoda nie istniała w chwili orzekania o warunkowym umorzeniu postępowania.

Z uzasadnienia:

„Podzielić należy pogląd autora kasacji, że zaskarżony wyrok zapadł z rażącym naruszeniem prawa materialnego, a to art. 67 § 3 k.k., co z kolei miało istotny wpływ na treść wyroku.

Z treści art. 67 § 3 k.k., zdanie pierwsze i drugie wynika, że sąd umarżając warunkowo postępowanie karne, zobowiązuje sprawcę do naprawienia szkody w całości lub w części.

Rzecz jednak w tym, że w realiach sprawy niniejszej szkoda w czasie wyrokowania nie istniała, bowiem płyta uzyskana przez sprawców poprzez dokonanie wspólnie i w porozumieniu przestępstwa oszustwa, została im odebrana przez personel sklepu bezpośrednio po popełnieniu owego

występku. W takiej zaś sytuacji na sądzie nie ciążył obowiązek zobowiązania sprawców do naprawienia szkody przewidziany w art. 67 § 3 k.k., bowiem szkoda nie istniała w chwili orzekania o warunkowym umorzeniu postępowania.

Tym samym zaskarżony wyrok, w części dotyczącej zobowiązania sprawców do naprawienia szkody, zapadł z rażącym naruszeniem art. 67 § 3 k.k., co miało z kolei istotny wpływ na treść tego wyroku (zob. wyrok SN z dnia 16 maja 2002 r., III KK 189/02, Lex nr 53327, zob. także Kodeks karny. Komentarz pod red. O. Górniok, s. 67, Warszawa 2006).”

1.4. Zagadnienia prawne

(opracował: Michał Hudzik)

1.4.1. Prowadzenie pojazdu mechanicznego pod wpływem środka odurzającego

przepisy: art. 178a § 1 k.k.

hasła: przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji – prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, środek odurzający

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Gliwicach, **I KZP 36/06**

„Czy pojęcie "środka odurzającego" w rozumieniu art. 178a § 1 k.k. obejmuje wyłącznie środki odurzające wskazane w art. 4 pkt 26 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii?”

Pełny tekst uzasadnienia:

http://www.sn.pl/aktual/pytaniapr/ik/I-KZP-36_06.pdf

Termin rozstrzygnięcia:

27 lutego 2007 r., godz. 09:30, sala C

1.4.2. Kontrola postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania po upływie okresu, na jaki środek ten zastosowano

przepisy: art. 252 k.p.k., art. 430 § 1 k.p.k.

hasła: środki zapobiegawcze – tymczasowe aresztowanie, zażalenie – wniesienie, zażalenie – ogólnie (zob. środki zaskarżenia – zwyczajne)

Pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Krakowie, **I KZP 37/06**

„Czy upływ oznaczonego w zaskarżonym postanowieniu okresu tymczasowego aresztowania przed przystąpieniem do rozpoznania złożonego nań zażalenia, i wykonywanie tego środka na podstawie innej decyzji procesowej (przedłużającej tymczasowe aresztowanie) determinuje w postępowaniu odwoławczym pozostawienie zażalenia bez rozpoznania na mocy art. 430 § 1 k.p.k., czy też nie uchyla konieczności merytorycznej kontroli takiego zażalenia, a jeśli tak – jaki miałaby ona charakter i zakres?”

Pełny tekst uzasadnienia:

http://www.sn.pl/aktual/pytaniapr/ik/I-KZP-37_06.pdf

Termin rozstrzygnięcia:

27 lutego 2007 r., godz. 10:30, sala C

1.4.3. Brak obrońcy (obrona obligatoryjna) jako bezwzględna przyczyna odwoławcza

przepisy: art. 79 § 1 k.p.k., art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.

hasła: obrona obligatoryjna, podstawy bezwzględne środków odwoławczych, podstawy środków odwoławczych

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Gliwicach **I KZP 38/06**

„Czy bezwzględna przyczynę odwoławczą w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. – zd. 1, stanowi każda sytuacja, w której oskarżony przez pewien fragment postępowania sądowego (niezależnie od czasu trwania tego fragmentu) nie posiadał obrońcy w sytuacji obrony obli-gatoryjnej w znaczeniu art. 79 § 1 k.p.k., nawet w przypadku gdy przewód sądowy, w na-stępstwie którego zapadł zaskarżony wyrok nie był dotknięty taką wadą wobec faktu pro-wadzenia rozprawy od początku już z udziałem obrońcy?”

Pełny tekst uzasadnienia:

http://www.sn.pl/aktual/pytaniapr/ik/I-KZP-38_06.pdf

Termin rozstrzygnięcia:

27 lutego 2007 r., godz. 11:30, sala C

1.4.4. Relacja pojęć "gwałt" i "przemoc" w kontekście przestępstw i wykroczeń przeciwko mieniu

przepisy: art. 210 § 1 k.k. z 1969 r., art. 280 § 1 k.k., art. 130 § 3 k.w.

hasła: rozbój (zob. przestępstwa przeciwko mieniu – rozbój), przemoc

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Toruniu, **I KZP 39/06**

„1. Czy zakres znaczeniowy znamienia "gwałt" z art. 210 § 1 Kodeksu karnego z 1969 r. i art. 130 § 3 k.w. jest taki sam, jak zakres znaczeniowy znamienia "przemoc" z art. 280 § 1 kodeksu karnego z 1997 r.?”

2. Czy "doprowadzenie do stanu bezbronności" w rozumieniu art. 280 § 1 kodeksu karnego z 1997 r. może być wynikiem użycia przemocy lub groźby natychmiastowego jej użycia?”

Termin rozstrzygnięcia:

21 marca 2007 r., godz. 09:30, sala C

1.4.5. Forma postępowania przygotowawczego i jej wpływ na tryb postępowania sądowego

przepisy: art. 325c § 2 k.p.k., art. 469 k.p.k.

hasła: postępowanie przygotowawcze – dochodzenie, postępowanie przygotowawcze – śledztwo, postępowanie uproszczone

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Poznaniu, **I KZP 1/07**

„Czy w przypadku prowadzenia postępowania przygotowawczego w formie śledztwa z po-wodu nieukończenia dochodzenia w terminie 3 miesięcy, jeżeli następnie ujawni się okolicz-ność dotycząca jednego z podejrzanych samoistnie uzasadniająca formę śledztwa (art. 325c pkt 2 k.p.k.) a po upływie aktu oskarżenia jego sprawę rozpoznano odrębnie, to wyłączo-na zostaje możliwość odrębnego rozpoznania sprawy przez Sąd w trybie uproszczonym (jednoosobowo) (art. 469 k.p.k.) także co do współoskarżonego, którego nie dotyczyły inne okoliczności uzasadniające prowadzenie postępowania przygotowawczego w formie śledz-twa?”

Termin rozstrzygnięcia:

21 marca 2007 r., godz. 10:30, sala C

1.4.6. Weksel niepełny (*in blanco*) jako przedmiot czynności wykonawczej przestępstwa określonego w art. 310 § 1 k.k.

przepisy: art. 310 § 1 k.k.

hasła: fałszowanie pieniędzy (zob. przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – fałszowanie pieniędzy, środków płatniczych)

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Tarnowie, **I KZP 2/07**

„Czy użyte w art. 310 § 1 k.k. zwroty środek płatniczy albo dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej – odnoszą się również do weksla niepełnego (*in blanco*)?”

Termin rozstrzygnięcia:

21 marca 2007 r., godz. 11:30, sala C

1.4.7. Uprawnienia pokrzywdzonego

przepisy: art. 339 § 3 pkt 1 k.p.k., art. 339 § 3 pkt 2 k.p.k.

hasła: zażalenie – wniesienie, zażalenie – ogólnie, pokrzywdzony, strony

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Kielcach, **I KZP 3/07**

„1. Czy pokrzywdzonemu nie będącemu stroną postępowania przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie wydane w trybie art. 339 § 3 pkt 1 i 2 k.p.k.?”

2. Jakie są skutki postanowienia wydanego w następstwie rozpoznania zażalenia w sytuacji, gdyby zażalenie to nie przysługiwało?”

Termin rozstrzygnięcia:

1.4.8. Prawo do obrony jako kontratyp przestępstwa składania fałszywych zeznań

przepisy: art. 233 § 1 k.k., art. 6 k.p.k., art. 183 § 1 k.p.k., art. 42 ust. 3 Konstytucji RP

hasła: prawo do obrony, prawo do odmowy zeznań, fałszywe zeznania

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Lublinie, **I KZP 4/07**

„Czy osobie, której zachowanie jest przedmiotem postępowania przygotowawczego zakończonego w fazie *in rem*, przysługuje prawo do obrony w tym postępowaniu polegające na możliwości składania fałszywych zeznań na okoliczności tego zachowania, wyłączające odpowiedzialność karną z art. 233 § 1 k.k., czy też prawo do obrony na tym etapie postępowania karnego może być realizowane jedynie w wyniku skorzystania z uprawnienia określonego w art. 183 § 1 k.p.k.?”

Termin rozstrzygnięcia:

1.4.9. Zasady intertemporalne

przepisy: art. 39 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 217), art. 28 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. Nr 33, poz. 299 ze zm.), art. 4 § 1 k.k., art. 4 § 4 k.k.

hasła: pozakodeksowe przepisy karne

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Opolu, **I KZP 5/07**

„Czy treść art. 39 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127), który stanowi, iż do postępowań w sprawach, o których mowa w art. 28 ustawy wymienionej w art. 41 (tu: ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego Dz. U. z 2004 r. Nr 33, poz. 288 z późn. zm.) wszczętych i niezakończonych prawomocnym orzeczeniem sądu do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe, oznacza, iż przepisy zawarte w art. 28 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego nadal pozostają w mocy, pomimo kategorycznego brzmienia art. 41 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego, zgodnie z którym: traci moc ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. Nr 33, poz. 288 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 68 i nr 23, poz. 188), który wskazuje, iż wolą ustawodawcy była derogacja całej ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego. W wypadku pozytywnej odpowiedzi na tak postawione pytanie, to czy art. 39 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego stanowi *lex specialis* w stosunku do ogólnej zasady wyrażonej w art. 4 § 4 Kodeksu karnego, przy założeniu, że zarzucony oskarżonemu czyn *de lege lata* nie jest już zabroniony pod groźbą kary, czy też należy w tym wypadku stosować część ogólną ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)?”

Termin rozstrzygnięcia:

1.4.10. Zakres możliwych do wykorzystania informacji uzyskanych w wyniku czynności operacyjnych

przepisy: art. 19 ust. 1 i art. 19 ust. 15 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58 ze zm.)

hasła: policja, dowody, czynności operacyjne

Wniosek Prokuratora Generalnego, **I KZP 6/07**

„Czy przez «uzyskane dowody pozwalające na wszczęcie postępowania karnego lub mające znaczenie dla toczącego się postępowania karnego» w rozumieniu art. 19 ust. 15 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58 z późn. zm.) należy rozumieć tylko dowody popełnienia przestępstw wymienionych w katalogu z art. 19 ust. 1 tej ustawy i odnoszące się jedynie do osoby, wobec której zarządzono kontrolę operacyjną?”

Termin rozstrzygnięcia:

1.4.11. Konstrukcja sprawstwa rozszerzonego w Kodeksie karnym skarbowym

przepisy: art. 9 § 3 k.k.s.

hasła: przestępstwa i wykroczenia skarbowe – ogólnie

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Poznaniu, **I KZP 7/07**

„Czy od dnia 17 grudnia 2005 r. podmiotem odpowiedzialności określonej w art. 9 § 3 k.k.s. jest również osoba, która na podstawie przepisu prawa, decyzji właściwego organu, umowy lub faktycznego wykonywania zajmuje się sprawami gospodarczymi jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej jaką jest spółka cywilna?”

Termin rozstrzygnięcia:

1.4.12. Pojęcie wygranej w rozumieniu ustawy o grach losowych i zakładach wzajemnych

przepisy: art. 2 ust. 1 ustawy z 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 4, poz. 27 ze zm.)

hasła: pozakodeksowe przepisy karne

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Częstochowie, **I KZP 8/07**

„Czy jest wygraną w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o grach i zakładach wzajemnych z 29 lipca 1992 r. wygrana w postaci punktów kredytowych w ramach opłaconego czasu gry umożliwiająca wykorzystanie zdobytych punktów w następnej grze po dokonaniu stosownej opłaty?”

Termin rozstrzygnięcia:

1.4.13. Okoliczności powodujące istnienie uzasadnionej wątpliwości co do bezstronności sędziego

przepisy: art. 34 § 3 k.p.k., art. 41 § 1 k.p.k., art. 387 § 1 k.p.k.

hasła: wyłączenie sprawy, sędzia, wyłączenie (określonego podmiotu)

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Poznaniu, **I KZP 9/07**

„Czy udział sędziego w rozpoznawaniu sprawy współsprawcy, przy zaistnieniu w sprawie okoliczności wskazanych w treści art. 34 § 3 k.p.k., z uwagi na złożenie przez niego (współsprawcę) wniosku w trybie art. 387 § 1 k.p.k., stanowi okoliczność wywołującą uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego – art. 41 § 1 k.p.k. i konieczność wyłączenia tego sędziego od prowadzenia później rozpatrywanych spraw osób, które nie złożyły wniosku o wydanie wyroku skazującego?”

Termin rozstrzygnięcia:

1.4.14. Należności biegłego – zwrot kosztów przejazdem

przepisy: art. 9 ust. 3 i art. 12 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym (Dz. U. Nr 49, poz. 445 ze zm.)

hasła: koszty procesu, koszty procesu – ogólnie, biegli

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Zamościu, **I KZP 10/07**

„1. Czy określony w art. 9 ust. 3 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym (Dz. U. Nr 49, poz. 445 z późn. zm.) –

zwrot kosztów przejazdów należnych biegłemu – obejmuje przejazd prywatnym samochodem?

2. Czy wskazanie w art. 12 cyt. dekretu z dnia 26 października 1950 r. ... – na zasady obowiązujące dla sędziów w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym – oznacza, że:

a) przyznanie przez sąd biegłemu kosztów podróży prywatnym samochodem uzależnione jest od wyrażenia uprzedniej zgody przez prezesa właściwego sądu (lub sądu)?

b) w przypadku braku zgody uprawnionego organu – zakres zaskarżenia przez biegłego postanowienia sądu w przedmiocie przyznania zwrotu kosztów podróży obejmuje przejazd prywatnym samochodem?

3. Czy i jakie przesłanki winien badać organ wskazany w pkt 2 lit. a) przed wyrażeniem zgody na przejazd biegłego prywatnym samochodem?”

Termin rozstrzygnięcia:

2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego.

(opr. Leszek Ziomek, asystent w Izbie Karnej SN)

2.1. Wyroki i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego

2.2. Wokanda Trybunału Konstytucyjnego

(źródło: www.trybunal.gov.pl)

- 2.2.1. Skarga konstytucyjna dotycząca zgodności z Konstytucją RP art. 49 ust. 1 w związku z art. 49c ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, w brzmieniu obowiązującym przed 1 października 2001 r. (sygn. akt SK 54/06)

Dnia 6 marca 2007 r. o godz. 11.00 Trybunał Konstytucyjny rozpozna skargę konstytucyjną dotyczącą zgodności art. 49 ust. 1 w związku z art. 49c ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, w brzmieniu obowiązującym przed 1 października 2001 r., z art. 31 ust. 3 oraz art. 65 ust. 1 Konstytucji RP w zakresie, w jakim dopuszczał zastosowanie ograniczeń w dostępie do zajmowania innego stanowiska niż stanowisko pracownika naukowo-dydaktycznego, dydaktycznego lub naukowego, w tym samym stopniu wobec prokuratora w czynnej służbie jak i prokuratora w stanie spoczynku, jeżeli zajmowanie przez tego ostatniego, stanowiska innego niż wymienione w powołanym przepisie, nie zagrażało bezpieczeństwu, porządkowi publicznemu lub zdrowiu i moralności publicznej.

Rozprawie będzie przewodniczył sędzia TK Jerzy Ciemniewski a sprawozdawcą będzie sędzia TK Wojciech Hermeliński.

- 2.2.2. Wniosek o stwierdzenie zgodności z Konstytucją RP oraz ustawą – Prawo o ruchu drogowym rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (sygn. akt U 1/07)

Dnia 22 marca 2007 r. o godz. 11.00 Trybunał Konstytucyjny rozpozna wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich o stwierdzenie zgodności § 17 ust. 1 pkt 1 lit. c i § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, a tym samym z art. 92 ust.1 Konstytucji RP.

Rozprawie będzie przewodniczył sędzia TK Bohdan Zdziennicki a sprawozdawcą będzie sędzia TK Mirosław Wyrzykowski.

3. Legislacja

(opr. Sławomir Żółtek, asystent w Izbie Karnej SN)

3.1. Akty normatywne dotyczące prawa karnego

3.2. Prace legislacyjne rządu

- **Na posiedzeniu w dniu 13 lutego 2007 r. Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o ograniczeniach związanych z pełnieniem funkcji publicznych, przedłożony przez ministra, członka Rady Ministrów.**

Nowe przepisy dotyczą wprowadzenia zasady lustracji majątkowej osób pełniących funkcje publiczne i ich małżonków. Będą one musiały, oprócz ujawnienia posiadanego majątku, który został zgromadzony w czasie pełnienia przez nie działalności publicznej, podać również jego źródło. Projektowane przepisy uniemożliwią ukrywanie posiadanych środków, np. poprzez przepisywanie ich na osobisty majątek małżonka.

Projekt ustawy obejmuje wszystkie stanowiska, na których wymagane jest złożenie oświadczenia majątkowego. Wprowadzona zostanie zasada ich jawności, z wyjątkiem oświadczeń składanych przez oficerów służb specjalnych oraz wywiadu skarbowego. Nowe prawo rozszerza też wykaz stanowisk, których objęcie będzie wymagało złożenia oświadczeń majątkowych, np. o kierownikach jednostek organizacyjnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, funkcjonariuszy służby dyplomatycznej, kierowników samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej, dyrektorów sądów apelacyjnych, członków rady NFZ czy kierowników jednostek badawczo-rozwojowych.

Osoby pełniące funkcje publiczne będą musiały ujawnić osobisty majątek małżonka. Wprowadzono również obowiązek składania oświadczenia o działalności gospodarczej prowadzonej przez małżonka. Ponadto osoby te będą musiały podać informacje m.in. o środkach, które przekazały innym osobom na 5 lat przed objęciem funkcji lub stanowiska.

Do oświadczenia będą też musiały dołączyć kopię deklaracji PIT za rok poprzedni. W przypadku osób pełniących najwyższe funkcje w państwowym i samorządowym, kontrola urzędów skarbowych będzie miała charakter obligatoryjny. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, sprawą zajmie się Centralne Biuro Antykorupcyjne. Rządowa propozycja zakłada, że jawny Rejestr Korzyści będzie prowadzony przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, a nie jak dotąd przez Państwową Komisję Wyborczą.

Oświadczenia majątkowe mają być składane do 15 maja, a nie jak dotychczas do 31 marca każdego roku. Ponadto oświadczenie będzie składane w terminie 14 dni od zaprzestania zajmowania stanowiska lub funkcji. Przyjęto rozwiązanie, że termin składania wszystkich oświadczeń będzie liczony od dnia objęcia stanowiska bądź funkcji, lub złożenia ślubowania, co jest ujednocnieniem terminów obowiązujących obecnie przedstawicieli władz samorządowych.

Osoby zajmujące stanowisko publiczne w terminie 4 miesięcy od dnia powołania będą musiały zakończyć działalność gospodarczą, sprzedać posiadane udziały lub akcje oraz rozwiązać stosunek pracy. Nowe prawo zakazuje im także pełnienia funkcji członka zarządu w fundacjach i stowarzyszeniach oraz zabrania pracy w przedsiębiorstwach korzystających ze środków publicznych. Będzie to dotyczyło tych osób, które z racji zajmowanego stanowiska uczestniczyły w przyznawaniu środków publicznych. Propozycja rządowa zakłada również trzyletni zakaz pracy w spółkach i ich pod-

miotach zależnych, w sprawach których osoba publiczna podejmowała jakiegokolwiek rozstrzygnięcia.

Projekt ustawy zaostrza odpowiedzialność dyscyplinarną i karną za niewypełnienie obowiązków przewidzianych w ustawie. Wprowadzono odpowiedzialność karną za nieujawnienie źródeł pochodzenia majątku nabytego w trakcie pełnienia funkcji. Sąd będzie orzekał wówczas o przepadku tego mienia. Osoba skazana za podanie nieprawdy lub jej zatajenie nie będzie mogła pełnić funkcji publicznych przez 3 lata od odbycia kary.

Zasada powszechnej jawności oświadczeń majątkowych, jako zasada generalna, będzie obejmować w sposób jednolity wszystkie kategorie osób objętych procedurami antykorupcyjnymi. Zapewni to nie tylko skuteczną kontrolę społeczną, ale również wzmocni zaufanie obywateli do państwa.

3.3. Prace legislacyjne Sejmu i Senatu RP

3.3.1. Sejm

3.3.1.1. Nowe projekty

- **Do Sejmu wpłynął Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym.**
(tekst wraz z uzasadnieniem: <http://orka.sejm.gov.pl/Druki5ka.nsf/wgdruku/1391>)
- **Do Sejmu wpłynął Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny.**
(tekst wraz z uzasadnieniem: <http://orka.sejm.gov.pl/Druki5ka.nsf/wgdruku/1398>)

3.3.1.2. Posiedzenia plenarne

3.3.1.3. Prace komisji sejmowych

- **13 lutego 2007 r. Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka /SPC/** rozpatrzyła sprawozdanie podkomisji nadzwyczajnej o rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw (druk nr 1113). Projekt nowelizacji zawarty w sprawozdaniu wynika z konieczności dostosowania upoważnień zawartych w art. 18 tej ustawy do wymogów Konstytucji RP poprzez uszczegółowienie zakresu spraw przekazanych do uregulowania. Komisja przyjęła zmiany dotyczące m.in. przywrócenia art. 55 Kodeksu postępowania karnego regulującego tzw. skargę subsydiarną oraz zmianę § 4 w art. 263 k.p.k., który dostosował nomenklaturę zawartą w tej ustawie do projektowanej ustawy o prokuraturze (pojęcie prokurator bezpośrednio przełożony). Przyjęto także poprawki legislacyjno-doprecyzowujące. Komisja przyjęła sprawozdanie. Sprawozdawca – poseł Marek Ast (PiS). Wyznaczono do 20 lutego br. termin dla KIE na przedstawienie opinii.
- **14 lutego 2007 r. Komisja Nadzwyczajna do spraw zmian w kodyfikacjach /NKK/** kontynuowała rozpatrzenie sprawozdania podkomisji stałej o rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (druk nr 483). Projekt zawarty w sprawozdaniu ma na celu wyposażenie organów procesowych w instrumenty pozwalające na zdyscyplinowanie uczestników postępowania karnego. Komisja przyjęła między innymi przepisy, które: - przyznają Ministrowi Sprawiedliwości prawa strony w postępowaniu

dyscyplinarnym przeciwko adwokatowi, radcy prawnemu, aplikantowi adwokackiemu lub radcowskiemu, które to zostało wszczęte na wniosek tego Ministra; - wprowadzają uregulowanie, które pozwala sądowi, w przypadku naruszenia powagi, spokoju lub porządku czynności sądowych albo ublżenia sądowi, innemu organowi państwowemu lub osobom biorącym udział w sprawie – na ukaranie winnego karą porządkową grzywny w wysokości do 10000 zł lub karą pozbawienia wolności do czternastu dni. Komisja przyjęła sprawozdanie. Sprawozdawca – poseł Stanisław Pięta (PiS). Przedstawiciel UKIE oświadczył, że przedmiot projektowanej regulacji zawarty w sprawozdaniu nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej. Komisja rozpatrzyła rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk nr 1289). Projekt dotyczy regulacji ogólnej zasady dotyczącej ponoszenia kosztów procesu, zgodnie z którą koszty procesu w razie uniewinnienia lub umorzenia postępowania w sprawach z oskarżenia prywatnego, tak jak dotychczas ponosiłby oskarżyciel prywatny, a w razie pojednania się stron oskarżyciel i oskarżony w zakresie przez siebie poniesionym, jeżeli strony w zawartej ugodzie nie uregulowały tego inaczej. Nowelizacja jest skutkiem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 lipca 2006 r. Komisja przyjęła sprawozdanie w wersji przedłożenia. Sprawozdawca – poseł Józef Zych (PSL). W posiedzeniu uczestniczył podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości – Andrzej Kryże.

3.3.2. Senat

3.3.2.1. Posiedzenia plenarne

3.3.2.2 Prace komisji senackich

4. Analizy

4.1. Sprawy karne w orzecznictwie NSA – analiza orzeczeń zamieszczonych w oficjalnym publikatorze *Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych nr 5 (14) 2006 r.*

(opr. Anna Błachnio–Parzych, asystent w Izbie Karnej SN)

4.1.1. Realizacja osobistych celów wnioskodawcy a prowadzenie badań naukowych jako podstawa wniosku o udostępnienie dokumentów zgromadzonych w Instytucie Pamięci Narodowej

przepisy: art. 36 pkt 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155, poz. 1016 ze zm.)

hasła: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 15 czerwca 2004 r., II SA/Wa 209/04

Teza:

Realizacja osobistych celów wnioskodawcy nie może być utożsamiana z prowadzeniem badań naukowych w rozumieniu art. 36 pkt 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155, poz. 1016 ze zm.), nawet gdy wnioskodawca jest przekonany, że wynik jego ustaleń opartych na udostępnionych materiałach mógłby zainteresować opinie publiczną.

Omówienie:

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oddalił skargę na decyzję Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej w przedmiocie odmowy zgody na udostępnienie dokumentów.

Skarżący podniósł, że prowadzi badania naukowe służące udokumentowaniu roli Radia Wolna Europa w polityce amerykańskiej wobec Polski. Podniósł on, że stanowisko Prezesa Instytutu, zgodnie z którym nie przysługuje mu – jako byłemu pracownikowi organów bezpieczeństwa państwa – prawo dostępu do materiałów archiwalnych, jest sprzeczne z ustawą z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155, poz. 1016 ze zm., zwanej dalej ustawą o IPN), która nie zawiera takich ograniczeń. W ocenie skarżącego Prezes Instytutu w sposób nieuzasadniony założył, że przesłanki, jakie wskazał skarżący są odmienne od prawdziwych.

Rozstrzygając zasadność skargi Wojewódzki Sąd Administracyjny podkreślił, że materialnoprawną podstawę rozstrzygnięcia stanowi art. 36 pkt 5 ustawy o IPN. Zgodnie z jego treścią, dokumenty zawierające dane o pokrzywdzonych lub osobach trzecich mogą być, w niezbędnym zakresie i w sposób nienaruszający praw tych osób, wykorzystywane przez organy władzy publicznej oraz przez inne instytucje, organizacje i osoby w celu prowadzenia badań naukowych, o ile Prezes Instytutu Pamięci Narodowej wyrazi na to zgodę. Podany przez wnioskodawcę cel naukowy podlega zatem merytorycznej weryfikacji przez Prezesa Instytutu, który w tym zakresie wziął pod uwagę okoliczności wskazane przez skarżącego we wniosku do Prezesa Instytutu. Skarżący poinformował w nim bowiem, że jego rzeczywistą wolą jest położenie kresu brutalnym napaściom na jego osobę. Sąd podkreślił, że chęć publikowania osobistych refleksji nie jest tożsama z prowadzeniem badań naukowych. Jego zdaniem odróżnić należy działalność publicystyczną i literacką od działalności naukowo-badawczej. Bez znaczenia jest również subiektywne przekonanie osoby

wnoszącej o dostęp do dokumentów, że wynik ustaleń opartych na materiałach w Instytucie mógłby zainteresować opinię publiczną. Jednocześnie Sąd podkreślił, że Prezes Instytutu, wskazując jako podstawę odmownej decyzji art. 36 pkt 5 ustawy o IPN, powinien okoliczności dotyczące przeszłości skarżącego, który był funkcjonariuszem służby bezpieczeństwa, potraktować jedynie jako kolejną okoliczność świadczącą o rzeczywistym celu złożonego przez niego wniosku.

5. Informacja międzynarodowa

5.1. Rada Europy

5.2. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

5.2.1. Prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego

przepisy: art. 5 § 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

hasła: prawo do wolności

Wyrok z dnia 6 lutego 2007 r. w sprawie *Kwiatek przeciwko Polsce* (skarga nr 20204/02)

Teza:

(...) rolą krajowych organów sądownictwa jest zapewnienie, iż tymczasowe aresztowanie nie trwa zbyt długo. Istnienie uzasadnionego podejrzenia, że aresztowany popełnił przestępstwo jest warunkiem *sine qua non* tymczasowego aresztowania, lecz nie wystarczy już ono po upływie dłuższego okresu czasu. Nie istnieją jednak określone ramy czasowe, które można by zastosować do każdej sprawy - muszą one być oceniane indywidualnie.

Omówienie:

Skarżący – obywatel polski – dnia 22 lutego 2000 r. został aresztowany, zaś 23 lutego 2000 r. Sąd Rejonowy w K. wydał postanowienie o jego tymczasowym aresztowaniu, gdyż istniało uzasadnione podejrzenie o popełnieniu przez niego 2 włamań. Przedstawiony 15 sierpnia akt oskarżenia zawierał 19 zarzutów przy 11 oskarżonych, z czego 5 pozostawało w areszcie. Skarżący pozostawał w areszcie aż do momentu wydania wyroku – 10 grudnia 2002 r. – okres przebywania w areszcie był tylko o 12 dni krótszy od orzeczonej kary pozbawienia wolności.

W skardze do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka skarżący zarzucił naruszenie prawa do wolności (art. 5 § 3 Konwencji) poprzez zbyt długi okres tymczasowego aresztowania. Rząd Polski uzasadniał tak długi okres tymczasowego aresztowania wyjątkowym skomplikowaniem sprawy.

Po zapoznaniu się z argumentami stron postępowania, **Trybunał jednogłośnie stwierdził naruszenie art. 5 § 3 Konwencji.**

Trybunał stwierdził, iż tak długie pozostawanie w areszcie może być uzasadnione jedynie wyjątkowymi okolicznościami i uzasadnionym interesem społecznym. W pierwszej kolejności **rolą krajowych organów sądownictwa jest zapewnienie, iż tymczasowe aresztowanie nie trwa zbyt długo. Istnienie uzasadnionego podejrzenia, że aresztowany popełnił przestępstwo jest warunkiem *sine qua non* tymczasowego aresztowania, lecz nie wystarczy już ono po upływie dłuższego okresu czasu. Nie istnieją jednak określone ramy czasowe, które można by zastosować do każdej sprawy - muszą one być oceniane indywidualnie.**

(opr.: Łukasz Majewski, asystent w Izbie Karnej SN)

6. Przegląd książek i czasopism

(opr. Leszek Ziomek, asystent w Izbie Karnej SN)

6.1. Przegląd książek

- ▶ *G. Bogdan, A. Nita, J. Raglewski, A. R. Światłowski*: Kodeks karny skarbowy. Komentarz, Gdańsk 2007, s. 913.
- ▶ *R. A. Stefański*: Pisma procesowe w sprawach karnych z objaśnieniami, Warszawa 2007, s. 712.

6.2. Przegląd czasopism

- **Paragraf na drodze 2007 Nr 1**

- ▶ *M. Leciak*: Zmiana stanu licznika samochodowego jako przesłanka odpowiedzialności karnej.
- ▶ *W. Kotowski*: Kontrowersje wokół fotoradarów.
- ▶ *M. Trafny*: Przepięstwa drogowe nietrzeźwych sprawców przykładem tendencji do zaostrzenia wymiaru kary, zdeterminowanej względami ogólnej prewencji i nagminnością.
- ▶ *L. K. Paprzycki*: Eksperyment z "orkanem".
- ▶ *R. Owsiański*: Szacowanie energii deformacji nadwozi samochodów osobowych. Modele liniowe.